

Stockholm 2020-11-11
Fi2020/03725/S1

Finansdepartementet
Skatte- och tullavdelningen
103 33 Stockholm

Byggföretagens yttrande över Finansdepartementets promemoria Riskskatt för vissa kreditinstitut

Inledning

Byggföretagen är de enskilda byggföretagens bransch- och arbetsgivarorganisation och organiserar ca 3 700 bygg-, anläggnings- och specialföretag.

Byggföretagen har tagit del av rubricerad remiss och lämnar följande kommentarer.

Byggföretagen avstyrker förslaget i sin helhet. En riskskatt för vissa kreditinstitut kommer, tillsammans med andra kommande ingrepp såsom höjda riskvikter och införandet av nya regler för bankernas kapitalkrav (Basel IV), att påverka hela byggsektorn negativt. Framförallt kommer produktionen av nya bostäder att falla. Även byggandet av kommersiella fastigheter kommer att påverkas negativt. Detta i ett läge när den pågående pandemin försvagar ekonomin, något som förväntas pågå en lång tid framöver. Behovet av investeringar i sysselsättning samt åtgärder för att minska bostadsbristen är dock fortsatt stort.

Oklara motiv till skatten

I promemorian motiveras den ökade beskattningen av vissa kreditinstitut av de indirekta kostnader för samhället som dessa skulle orsaka vid en finansiell kris. Byggföretagen ställer sig frågande till denna grund för en särskild bankskatt. Promemorian presenterar inga övertygande argument för att den verksamhet som de utvalda kreditinstituten bedriver skulle medföra en särskild "risk" som motiverar en högre beskattning.

Inte heller presenteras någon analys av den samhällsekonomiska risken av kreditinstitutens verksamhet kopplat till resolutionsreserven, insättningsgarantifonden samt stabilitetsfonden, eller de nya åtgärderna avseende höjda riskvikter och införandet av Basel IV. I den konsekvensanalys som gjorts nämns inget av dessa regelverk. Framförallt resolutionsreserven/resolutionsavgiften synes fylla precis samma funktion som riskskatten. Rimligen måste både befintliga regelverk och regelverk som kommer att införas mot bakgrund av EU-direktiv beaktas när det påstås att införandet av en riskskatt motiveras av samhällsekonomiska risker. Konsekvensanalysen är dock

genomförd på ett sätt som för tankarna till att riskskatten skulle vara den enda åtgärd som aktualiseras för att hantera de potentiella riskerna som skulle kunna uppstå i banksystemet.

I detta sammanhang är det också rimligt att fråga sig vilket ansvar kreditinstituten ska ta för sin kreditgivning. Tanken bakom en riskskatt förtar en del av bankernas eget ansvar att tillse att en korrekt kreditprövning sker. Om bankerna sköter sina kreditprövningar på ett vederhäftigt sätt, vilket det inte finns anledning att ifrågasätta idag, bör det vara svårt att motivera denna extraskatt. Är regeringens tanke att bankernas kreditprövning på något sätt ska lättas upp? Avser regeringen exempelvis att avskaffa några av de kreditrestriktioner som idag hindrar många från att köpa sin första bostad? Byggföretagen har ännu inte sett något som tyder på detta.

Ökade finansieringskostnader kommer att drabba bostadsbyggandet

Precis som konsekvensanalysen pekar på riskerar en ny riskskatt, tillsammans med kostnaderna för övriga redan införda åtgärder såväl som planerade åtgärder, att övervältras på konsumenter och företag. Allt tyder på att detta kommer bli fallet vid ett införande. I promemorian framhålls att övervältringseffekter på hushåll och företag kan hållas nere av de mindre institut som inte föreslås omfattas av förhöjd beskattning. Att detta skulle bli fallet är dock inte sannolikt i och med att de mindre kreditinstituten dels har högre upplåningskostnader, dels har en högst försumbar andel av utlåningsmarknaden, och således ett högst marginellt inflytande över prissättningen. Allt tyder därför på att de 6 miljarder som skatten förväntas inbringa årligen till största delen kommer att belasta kreditinstitutens kunder. Sådana kunder som i praktiken inte har tillgång till andra finansieringskällor än lån från svenska kreditinstitut – framför allt hushåll och små- och medelstora företag – kommer drabbas av den föreslagna skatten.

I och med att bostadslån och fastighetslån står för en stor del av låneemarknaden till konsumenter och privata fastighetsägare kommer kostnadsövervältringen att påverka boendekostnaderna. Till detta läggs kostnaderna för de höjda riskvikterna¹ samt kostnaderna för de ökade kapitalkraven som Basel IV innebär, något som kommer att påverka bostadsmarknaden och byggandet av nya bostäder negativt. Höjda räntor kommer att medföra en prisnedgång på bostäder och fastigheter, något som i sin tur innebär att det blir olönsamt att bygga i vissa områden. Detta leder till ett minskat utbud av bostäder, framförallt hyresrätter men även småhus och bostadsrätter.

Ökade riskvikter gör även att det blir mindre kapital tillgängligt för utlåning, vilket direkt leder till minskat byggande. Mer eget kapital betyder också dyrare finansiering, vilket leder antingen till minskat byggande eller högre hyror i nyproduktionen. Se bifogat räkneexempel, i vilket belyses effekterna på hyran i

¹ Se Finansinspektionens skrivelse av den 28 januari 2020, "Ökade kapitalkrav för banklån till kommersiella fastigheter"

en nyproducerad hyresrätt på 75 kvm. Den samlade effekten av ökade riskvikter, riskskatt för vissa kreditinstitut och nya Baselregler motsvarar uppskattningsvis en ökad ränta på cirka en procentenhet.

Regelverk existerar inte i ett vakuum, även om konsekvensanalysen ger det intrycket. När en mängd nya pålagor införs på kort tid, dessutom mitt i en pandemi, är risken överhängande för drastiska konsekvenser, såväl för bostadsbyggandet som för företagandet i stort. Om regeringen menar allvar med sin uttalade ambition (februari 2020) om ”ny kraftsamling för ökat bostadsbyggandet de närmaste tio åren” bör en betydligt bredare och djupare analys genomföras. Analysen bör inkludera samtliga nyligen införda och kommande krav på bankerna, och hur dessa påverkar finansieringsmöjligheter i stort och finansieringen av bostäder (och andra kommersiella fastigheter) i synnerhet.

Frågor med anledning av detta remissvar kan ställas till Sofie Wilhelmsson, skatteexpert, sofie.wilhelmsson@sverigesbyggindustrier.se alternativt 070-344 58 63.

BYGGFÖRETAGEN

Catharina Elmsäter-Svärd
Verkställande Direktör